

Energenti

Pomoč zaradi visokih cen energije pozna in (pre)šibka

Zaradi vojne v Ukrajini je na vidiku podaljšano obdobje visokih cen energentov.

Petra Prebil Bašin, GZS

V začetku marca smo v okviru #PKP11 dočakali Zakon o nujnih ukrepih za omilitev posledic zaradi vpliva visokih cen energentov (ZUOPVCE) in Zakon o ukrepih za omilitev posledic dviga cen energentov v gospodarstvu in kmetijstvu (ZUOPDCE). Oba naslavljata škodo, nastalo zaradi bikovske rasti cen energije, ter odredjata enkratno finančno pomoč gospodarstvu in kmetijstvu. Zdaj razmere na trgu energentov zaostrojuje še vojna v Ukrajini. Zato so se ugibanja o padcu cen energije odmaknila v prihodnost, s tem pa se podaljšujejo tudi težave v gospodarstvu.

GZS je po štirih mesecih opozarjanja na izredne razmere na področju cen energentov, pripravljanja predlogov ter pripravi predloga sheme pomoči prizadetim podjetjem glede na nastalo škodo, sodelovala tudi pri končni različici pomoči gospodarstvu. Po zavrnitvi slednje na Evropski komisiji je pomoč v skupni vrednosti 70 milijonov evrov dodeljena vsem gospodarskim subjektom, ki so se jim stroški energije v letu 2022 povišali za več kot 40 % glede na leto 2021.

Skupni znesek pomoči je sicer zadovoljiv, vendar pa je pomoč po sprejetem zakonu odvisna od višine prihodkov ter deleža stroškov energije v odhodkih iz leta 2019, torej nima dejanske povezave z nastalo škodo v podjetjih, ki so jo utrpela zaradi porasta cen energije.

Pomanjkljivosti sprejetega zakona

Za gospodarstvo je seveda dobrodošla kakršnakoli pomoč za ublažitev rasti cen energije. Vendar pa ima sprejeti interventni zakon kar nekaj pomanjkljivosti in bistveno odstopa od prvotnega predloga GZS, ki je bil dejansko usmerjen na tiste, ki so škodo utrpeli zaradi porasta cen energije, poleg tega je dejansko upošteval tiste, kjer strošek energije v odhodkih predstavlja pomemben delež.

Podjetja so namreč v zelo različnih situacijah in zato je težko oceniti, za kakšen dvig stroškov energije gre pri posameznem subjektu; razlike so najprej v sami porabi energije, energetskega miksu – vsekakor so najbolj na udaru porabniki plina – ter v tem, kdaj in pod kakšnimi pogoji so podjetja zakupila prihodnje dobave energije. Poleg enkratne denarne pomoči je dodatna pomoč podjetjem predvidena tudi v obliki oprostitve plačila omrežnine za obdobje 1. februarja do 30. aprila 2022, kar pa je težava za distributerje in tudi prenosno omrežje. Prenos in distribucija bosta

namreč morala veliko investirati v obnovo in razširitev omrežja za zagotavljanje potrebne infrastrukture pri oskrbi z električno energijo in doseganje ciljev zelenega prehoda.

V januarju je GZS opravila anketo med člani, ki je pokazala zelo nizek del zakupov energije za leto 2022 in še manj za prihodnje obdobje. Med anketiranimi podjetji je bilo 10,2 % vseh, ki takrat sploh še niso imela zakupljene nič električne energije in več kot 51,02 % tistih, ki niso imela zakupljenega še nič zemeljskega plina za letos. Celoten zakup elektrike za leto 2022 je imelo v začetku januarja 43,5 % anketiranih podjetij; medtem ko je 100 % zakup plina za leto 2022 imelo le 21,1 % anketiranih podjetij.

Stališče GZS

Še bolj kot kdaj prej potrebujemo tako kratkoročne kot dolgoročne sistemske rešitve za podporo oskrbi z energijo.

Gospodarstvo bo potrebovalo dodatno pomoč

Podjetja so soočena z od 2-, 3- do celo 4- ali 5-kratnim povečanjem stroškov energije. Pomoč bo nekoliko omilila to izjemno situacijo, nikakor pa to ne bo v celoti odpravilo nastalih težav. Podatki s terena pričajo o tem, da so nekatera podjetja tudi letos še zakupila energijo in upamo, da je takšnih čim več. Tistim, ki kupujejo energijo po dnevnih cenah, namreč ni lahko. Ker je vojna v Ukrajini takoj vplivala na dodaten porast cen na borzah, ocenjujemo, da bo gospodarstvo potrebovalo še dodaten sveženj pomoči in na GZS upamo na čimprejšnji dialog z državo o tej tematiki.

GZS ves čas opozarja, da Slovenija nujno potrebuje strateški dokument v obliki energetskega koncepta (EKS) ali v obliki kakšnega drugega dokumenta ter revizijo NEPN, saj te negotove razmere še dodatno kličejo po jasno definiranih poteh do znanih visokih ciljev za izpolnitev zelenega dogovora. Glede na vročo problematiko na področju energetike, ki jo je vojna v Ukrajini še dodatno zapletla in spremenila prioritete pri prehodu v zeleno in brezogljico družbo, GZS ponovno sklicuje tudi Strateški svet za energetski prehod. Ta bo v imenu gospodarstva predstavil odločevalcem aktualne razmere v realnem sektorju z vidika energetike. [gg](#)

Ker je vojna v Ukrajini takoj vplivala na dodaten porast cen na borzah, ocenjujemo, da bo gospodarstvo potrebovalo še dodaten sveženj pomoči. Na GZS upamo na čimprejšnji dialog z državo o tej tematiki.

Sprejeta zakona

